

ת"פ (ירושלים) 46876-10-23 - מדינת ישראל נ' אביב לחמי

ת"פ (ירושלים) 46876-10-23 - מדינת ישראל נ' אביב לחמימחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 46876-10-23

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

אביב לחמי

בית המשפט המחוזי בירושלים

[22.09.2024]

כבוד השופטת חנה מרים לומפ

ע"י ב"כ עו"ד אמיר קסנטיני

ע"י ב"כ עו"ד יריב אבירם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות, בהכרעת דין מפורטת שניתנה ביום 14.8.24, בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), החזקת סכין שלא כדין לפי סעיף 186(א) לחוק, גניבה לפי סעיף 384 לחוק, אחת עשרה עבירות של שימוש ברכיב חיוני בכוונה להונות לפי סעיף 40(ב) לחוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019 (להלן: "חוק שירותי תשלום") וארבע עבירות של ניסיון שימוש ברכיב חיוני בכוונה להונות לפי סעיף 40(ב) לחוק שירותי תשלום בצירוף סעיף 25 לחוק.

2. כתב האישום כולל שני אישומים: על פי עובדות האישום הראשון, בין הנאשם ל-י.ז. (להלן: "המתלונן") ישנה היכרות קודמות על רקע שהות משותפת במרכז יום לצעירים בירושלים כשלוש שנים קודם לכן. ביום 3.10.23 בשעה 16:53 או בסמוך לכך, נכנס הנאשם לחנות "איילין סלולר" ברחוב יד חרוצים 10 בירושלים (להלן: "החנות") בה עבד המתלונן כמוכר, ניגש אל המתלונן מאחורי הדלפק ואמר לו: "תביא את הכסף, אם לא אני אפתח לך את הצוואר", תוך שהוא מוציא מכיסו הימני בג'קט סכין יפנית, לה נחשף המתלונן, דוחף את המתלונן ואוחז בידו הימנית. הנאשם הכניס את הסכין לכיסו וניסה לפתוח את קופת החנות תוך שהוא ממשיך לאחוז בידו של המתלונן. לאחר מכן הסתובב הנאשם אל הכספת וניסה לפרוץ אותה. באותה עת ברח המתלונן מהחנות תוך שהוא קורא לעזרה וצועק: "יש פה בחור שמנסה לשדוד את החנות". בעת שהמתלונן יצא מהחנות נטל הנאשם את ארנקו של המתלונן שהיה מונח על הדלפק.

3. ארנקו של המתלונן הכיל שני כרטיסי אשראי על שמו, תעודת זהות שלו, כרטיס קופת חולים, רב קו וכ-300 ₪ במזומן. עוד באותו היום, מיד לאחר נטילת הארנק, החליף הנאשם בגדים וביצע 6 רכישות בכרטיסי האשראי של המתלונן כמפורט להלן: בשעה 17:14 ביצע הנאשם שתי רכישות בחנות בצלאל מרקט בסך כולל של 446 ₪; בשעה 17:15 ביצע הנאשם שתי רכישות בחנות מרכז הפיצוח בסך כולל של 445 ₪; בשעה 17:18 ביצע הנאשם רכישה בחנות כיכר המזל על סך 290 ₪; ובשעה 17:20 ביצע הנאשם רכישה בחנות אמפי פיס ירושלים על סך 270 ₪.

4. במעשיו אלה גנב הנאשם דבר, ובשעת המעשה או בתכוף לפניו איים לבצע וביצע מעשה אלימות כדי להשיג את הדבר הנגנב או כדי למנוע התנגדות לגניבת הדבר תוך שהוא מזוין במכשיר שיש בו כדי לסכן או לפגוע, והחזיק סכין מחוץ לתחום ביתו או חצריו ללא מטרה כשרה. כמו כן הנאשם השתמש ברכיב חיוני באמצעי תשלום בכוונה להונות.

5. על פי עובדות האישום השני, ביום 18.10.23 בסמוך לשעה 14:00, נכנס הנאשם לסניף קופת חולים כללית ברחוב דרך בית לחם 75 בירושלים, נטל תיק גב שחור מעמדת המאבטח בכניסה ויצא מהסניף כשהוא נושא עמו את התיק. תיק הגב הכיל מספר חפצים השייכים למאבטח, שבאותן דקות לא היה בעמדה, ובין היתר, ארנק ובו שני כרטיסי אשראי על שם המאבטח, כרטיס דביט לשימוש בחו"ל הטעון בסך 1,800 דולר, תעודת זהות, רישיון נהיגה וסך של כ-170 ₪ במזומן. עוד באותו היום, מיד לאחר נטילת התיק, החליף הנאשם בגדים וביצע 5 רכישות בכרטיסי האשראי של המאבטח כמפורט להלן: בשעה 14:16 ביצע הנאשם רכישה בחנות מינימרקט אקספרס על סך 299 ₪; בשעה 14:24 ביצע הנאשם רכישה בחנות מינימרקט 1 על סך 288 ₪; בשעה 14:26 ביצע הנאשם רכישה בחנות סופר 24 חברון בע"מ על סך 279 ₪; בשעה 14:26 ביצע הנאשם רכישה בחנות שופרסל אקספרס ירושלים על סך 292.3 ₪; ובשעה 14:42 ביצע הנאשם רכישה בחנות קיוסק חיים על סך 124 ₪.

6. בהמשך, ניסה הנאשם לבצע 4 עסקאות נוספות בכרטיסי האשראי של המאבטח, אך העסקאות לא אושרו, כמפורט להלן: בשעה 14:46 ניסה הנאשם לבצע רכישה בחנות מינימרקט קק"ל על סך 248 ₪; בשעה 14:52 ניסה הנאשם לבצע רכישה בחנות סיטי מרקט על סך 270 ₪; בשעה 14:58 ניסה הנאשם לבצע רכישה בחנות מעיין 2000 בע"מ על סך 288 ₪; ובשעה 15:01 ניסה הנאשם לבצע רכישה בחנות ג'סיקה בלנקו על סך 155 ₪. מאוחר יותר באותו יום, בשעה שאינה ידועה במדויק למאשימה, מצאה עוברת אורח את תיקו של המאבטח במיקום שאינו ידוע במדויק למאשימה והתיק הושב למאבטח כשבתוכו כל תכולתו פרט לארנק על תכולתו.

7. במעשיו אלה נטל ונשא הנאשם דבר הניתן להיגנב, בלי הסכמת בעליו, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא התכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מבעלו שלילת קבע. כמו כן הנאשם השתמש ברכיב חיוני באמצעי תשלום בכוונה להונות וכן ניסה להשתמש ברכיב חיוני באמצעי תשלום בכוונה להונות. ראיות לעונש

8. ב"כ המאשימה הגיש גיליון רישום פלילי של הנאשם (ת/1); גזר דין בעניינו של הנאשם בת"פ 47316-01-19 מיום 26.3.19 הכולל שני מאסרים מותנים ברי הפעלה בני 9 ו-6 חודשים למשך 3 שנים, לבל יעבור הנאשם עבירות רכוש ואלימות מסוג פשע ועוון בהתאמה (ת/2); והצהרת נפגע עבירה של המתלונן באישום הראשון (ת/3).
9. מגיליון הרישום הפלילי של הנאשם עולה, כי צבר לחובתו חמש הרשעות בעבירות רכוש, אלימות וסמים. הנאשם ריצה מאסרים מאחורי סורג ובריח ובשניים מההליכים שבהם הורשע הופעלו כלפיו מאסרים מותנים מהליכים קודמים. כמו כן, בשנת 2019 הורשע הנאשם בעבירת שוד ונידון למאסר בפועל לתקופה של 24 חודשים, לצד מאסרים מותנים, כאמור, וקנס.
10. בהצהרת נפגע העבירה מסר המתלונן, כי במשך מספר חודשים לאחר אירוע השוד, הוא סבל מחרדות בלתי פוסקות, פחד להגיע למקום העבודה, ובמשך כמה שבועות אף חשש להסתובב בחוץ. המתלונן ציין, כי כתוצאה מהאירוע חשד באנשים סביבו והתקשה לסמוך עליהם, וגם בעת שהלך ברחוב גפו אחז בו פחד עת ששמע פסיעות מאחוריו או כל רחש קטן אחר.
11. הנאשם לא הציג ראיות לעונש. טיעוני הצדדים לעונש
12. ב"כ המאשימה טען, כי הנאשם פגע בערכים המוגנים של שמירת הביטחון האישי והכלכלי של אדם, וכן הגנה על קניינו. לדבריו, אף שמעשיו של הנאשם אינם עולים כדי פגיעה פיזית קשה, ליבת החומרה היא בפגיעה הנפשית שהייתה מנת חלקו של הקורבן באירוע, כפי שעולה מהצהרת נפגע העבירה. עוד נטען, כי הנאשם ביצע את העבירות לבדו, כאשר הוא מבין את הפסול שבמעשיו, וזאת בפרט בשים לב לעברו הפלילי. לטענת ב"כ המאשימה, הנאשם פעל מתוך מניע כלכלי מובהק שהשתלב עם דפוסי הפעולה האלימים שלו, תוך שימוש בסכין יפנית, אשר יכולה היתה לגרום נזק במקרה של עימות או איום. נוסף על כך צוין, כי במסגרת האישום הראשון, הנאשם גנב 300 ₪ במזומן שלא הוחזרו, וניסה לפתוח את קופת החנות, תוך שהוא ממשיך לאחוז בידו של המתלונן; ובמסגרת האישום השני הנזק נותר על כנו מפני שהנאשם לא החזיר את הארנק וגם לא חצי מהחיובים, ופוטנציאל הנזק עלול היה להיות גבוה יותר אילו הצליח להוציא לפועל את מעשיו.
13. על כן, טען ב"כ המאשימה כי הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים היא ברמה בינונית, והגיש אסופת פסקי דין לעניין מדיניות הענישה הנוהגת. בהמשך עתר לקביעת מתחם עונש הולם ביחס לאישום הראשון הנע בין 3 ל-6 שנות מאסר, וביחס לאישום השני, עתר לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 10 ל-25 חודשי מאסר, ולמתחם עונש הולם כולל הנע בין 3.5 ל-7 שנות מאסר.

14. בכל הנוגע למיקום עונשו של הנאשם בתוך המתחם נטען, כי לנאשם עבר פלילי מכביד אשר מעיד על חזרתו של הנאשם פעם אחר פעם על מעשים הדומים לאלה שבגינם הורשע. הודגש, כי בעבר אף הופעלו כנגד הנאשם פעמיים מאסרים מותניים, וכי גם את העבירות בהליך דנן ביצע הנאשם שעה ששני מאסרים מותניים תלויים ועומדים כנגדו. מכאן, לדידו, יש צורך משמעותי להרתיעו מפני ביצוע עבירות נוספות. ב"כ המאשימה ציין, כי אף שהנאשם הודה בביצוע העבירות באישום השני, לא נחסך זמן שיפוטי משמעותי מבית המשפט. כמו כן נטען, כי ביחס לאישום הראשון הנאשם לא רק שלא לקח אחריות, אלא האשים את המתלונן, הקורבן באירוע, בביצוע העבירה בצוותא, לכאורה, במרמה כלפי חוץ. לאור כל זאת, ביקש ב"כ המאשימה להטיל על הנאשם עונש כולל של חמש וחצי שנות מאסר בפועל, ובנוסף להפעיל את המאסר המותנה במצטבר, כך שבסך הכל ייגזרו עליו שש שנים ושמונה חודשים לריצוי בפועל, לצד מאסר על תנאי מרתיע, קנס ופיצוי הולם לשני המתלוננים.
15. מנגד, הדגיש ב"כ הנאשם, כי הנאשם אדם צעיר כבן 28 ובעת ביצוע העבירה היה בן 27, אשר הודה באישום השני עוד בשלב החקירה והתנצל. עוד הדגיש, כי הנאשם אומנם הוציא מכיסו סכין יפנית אך הלהב שלה לא נשלף, והוא אך הראה אותה למתלונן והחזירה לכיסו, ובכך מנע פוטנציאל פגיעה פיזית או התפתחות מסוכנת אחרת. עוד לדבריו, בשני האישומים אין מדובר באירועים שדורשים תכנון מוקדם או תחכום מסוים, והאירוע בוצע על ידי הנאשם בלבד ללא שותפים. ביחס לפגיעה הנפשית הנטענת של נפגע העבירה בהצהרתו, נטען כי זו אינה מסתמכת על גורם מקצועי, ועל בית המשפט להתעלם ממנה. בנוסף, טען ב"כ הנאשם כי חלק מפקדי הדין שהגיש ב"כ המאשימה אינם דומים בנסיבותיהם לנסיבות עניינו של הנאשם.
16. אשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם- מסר בא כוחו, כי מדובר במי שגדל בטבריה במשפחה קשת יום, כאשר בהיותו בגיל 16 הוריו התגרשו, עזבו שניהם את הבית והשאירו אותו להתגורר לבדו בדירה של הדיור הציבורי, וכיום הוא אינו עומד בקשר עם איש מבני משפחתו. נוכח נסיבות אלה הנאשם נחשף לסמים ולפשע. ב"כ הנאשם טען, כי לכל אורך הדרך הנאשם ביקש טיפול ובקשתו לא נענתה. לדבריו, לאחר תקופת מאסרו האחרונה בגין עבירת שוד, הנאשם השתחרר ועבר לירושלים, טופל על ידי הרווחה כדר רחוב, וקיבל הבטחת הכנסה וסיוע בשכר דירה מהם התקיים, כך למשך שנה שלאחריה הודיעו לו שהוא אינו זכאי יותר לסיוע. באותו זמן הנאשם גם עבר תאונת דרכים שלאחריה החל לקבל תרופות ממכרות במרשם אליהן התמכר.
17. ב"כ הנאשם הפנה גם הוא לפסיקה אשר הוא סבור שהיא משקפת את מדיניות הענישה הראויה בענייננו, ועתר לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 10 ל-40 חודשי מאסר, כשלדבריו יש למקם את עונשו של הנאשם באמצע המתחם. אשר להפעלת המאסר המותנה, ביקש ב"כ הנאשם להפעילו בחופף ולנכות מהמאסר את ימי המעצר. ביחס לשאלת הקנס והפיצוי, ב"כ הנאשם הזכיר את נסיבות חייו הלא פשוטות של הנאשם.
18. הנאשם בדבריו האחרונים לבית המשפט מסר, כי לאורך השנים ביקש לקבל טיפול בתחום ההתמכרויות, אך מסיבות שונות שאינן בעטיו הדבר לא קרה. עוד סיפר, כי בשנים האחרונות השלים 12 שנות לימוד ויצא לעבודה, והוא מקווה שכעת תינתן לו ההזדמנות להשתלב בטיפול בעת מאסרו ולהשתקם. הנאשם גם הצהיר כי הוא מוכן ליתן פיצוי משמעותי לנפגע העבירה, כדי שייגזר עליו עונש ברף התחתון של המתחם.

19. בהתאם לאמור בסעיף 40ב לחוק העיקרון המנחה בענישה הוא עיקרון ההלימה, קרי: יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בעת קביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.
20. ביחס לשאלה האם יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד לשני האירועים המתוארים בכתב האישום המתוקן או שני מתחמים שונים, אני סבורה שיש לקבוע שני מתחמים שונים: האחד, לאישום הראשון, והשני, לאישום השני. הגעתי למסקנה זו, הגם שהערכים המוגנים הם דומים, וזאת מאחר שמדובר באירועים שהתרחשו בפרקי זמן שונים בפער של כשבועיים זה מזה, במקומות שונים, וכלפי נפגעי עבירה שונים. מתחם העונש ההולם
21. הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס עבירת השוד הם הגנה על שלמות הגוף, על קניינו של אדם, על שלוות נפשו, הגנה על תחושת הביטחון האישית שלו ועל ביטחון הציבור, שכן מעשים אלה חותרים תחת קיומה של חברה מתוקנת, המחויבת לשמירת החוק והסדר ולהגנה על אזרחיה מפני פשיעה.
22. ביטוי לחומרה שבעבירה של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק, בה הורשע הנאשם, נמצא גם בעונש המקסימלי שנקבע לצידה, העומד על 20 שנות מאסר.
23. בית המשפט העליון קבע זה מכבר, כי נוכח חומרתה של עבירת השוד, יש להטיל בגינה עונשים משמעותיים, אשר יהיה בהם כדי להרתיע את מי שסבור שניתן לעשות "כסף קל" תוך שימוש באלימות ובהטלת אימה על הזולת. יפים לענייננו הדברים שנאמרו בע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' האדי נאצר, פסקה 11 (23.6.22), לפיהם: "חומרתה של עבירת השוד נעוצה בפגיעה בכבודו, גופו וקניינו של הקרבן, לצד פגיעה בתחושת הביטחון הציבורית, אשר רווחתו מתערערת משסכנת השוד אורבת לכל. בשל החומרה האמורה, מדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירת שוד כוללת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריא, זאת גם במקרים בהם מדובר בעבירה חד פעמית שבוצעה באופן "ספונטאני" ואשר לא מתלווה לה פגיעה פיזית משמעותית בקרבן השוד"

24. בענייננו, הנאשם הורשע גם בביצוע ריבוי עבירות של שימוש ברכיב חיוני בכוונה להונות לפי חוק שירותי תשלום. מדובר בעבירה שלצדה עונש מרבי העומד על 3 שנות מאסר, אשר באה להגן על קניינו ורכושו של אדם, לצד קיומם של חיי מסחר תקינים.

25. אשר למדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירת השוד, עיון בפסקי דין מלמד כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד השונים זה מזה בנסיבותיהם ובדרגת חומרתם. הענישה הנהוגת תלויה בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד ובחומרתו (ע"פ 772/13 יחיא נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (29.6.14)).

26. בהקשר זה אף קבע כבוד השופט א' רובינשטיין כך: "באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת "תג העונש" לעבירה זו - אין זה דיון של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זה דיון של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זה דיון של עבירה שנעברה בחבורה לדיון של עבירת אדם יחיד; אין זה דיון של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זה דיון של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות" (ע"פ 4841/13 ספי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (6.2.14)).

27. אשר למדיניות הענישה הנהוגה, הגיש כל אחד מהצדדים שורה של פסקי דין שדנו בעניינם של נאשמים שהורשעו בעבירת שוד, המשקפת את עמדתו לגבי מידת העונש שיש להטיל על הנאשם. עיון במגוון של פסקי דין, במסגרתם נדונה עבירה דומה, מלמד כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד השונים זה מזה בנסיבותיהם ובדרגת חומרתם. משכך, מידת הענישה הנהוגת תלויה בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו.

28. אשר למדיניות הענישה הנהוגה, כאמור, הפסיקה מבחינה בין המקרים על פי האמצעים ששימשו לביצועה; הנזק שנגרם לנפגע העבירה; התכנון המוקדם או היעדרו והשיטתיות בביצוע העבירה; ביצוע בחבורה או ביחיד; פגיעה פיזית או איום בפגיעה. להלן אסקור פסיקה באירועים דומים:

א. בע"פ 1534/23 נחמן בכר נ' מדינת ישראל (26.7.23), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בשלוש עבירות שוד לפי סעיף 402(א) לחוק. המערער ושני אחרים שדדו שלושה אנשים שונים במהלך לילה אחד ברחובות העיר, כשבכל פעם דרשו מנפגע העבירה למסור להם כסף תוך שהם מאיימים עליו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל, ברם בשל שיקולי שיקום החליט לחרוג ממנו, וגזר על המערער, שהיה בן 19 ונעדר עבר פלילי בעת ביצוע העבירות, עונש של 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי כספי בסך 2,000 ₪ לכל אחד מנפגעי העבירה. בית המשפט העליון, בהסכמת המדינה, משיקולי שיקום, קיבל את הערעור והשית על המערער עונש של מאסר בן תשעה חודשים שירוצה בעבודות שירות, לצד צו מבחן למשך שנה.

ב. בע"פ 1223/21 בקה צ'חברידזה נ' מדינת ישראל (14.7.21), נדון עניינו של מי שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות. המערער נכנס לחנות כשפניו מכוסות באופן חלקי בחולצה ובידיו סכין, התקרב אל עובדת החנות שספרה את הכסף בקופה ומשך את הכסף מידה. המתלוננת תפסה בחולצת המערער על מנת למנוע את בריחתו. בתגובה דחף אותה המערער, הפילה לרצפה והיא נחבלה ברגלה. סופו של דבר, הוא נמלט כשברשותו סך של כ-23,000 ₪. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, וגזר 45 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

ג. בע"פ 1167/21 חוג'יראת נ' מדינת ישראל (31.5.21), נדון עניינו של מי שהורשע בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק, על פי הודאתו בהסדר טיעון. המערער הגיע עם אדם נוסף לחנות נוחות בתחנת דלק, וקודם לכך הם הצטיידו במברג ובסכין יפנית והסירו את לוחית הרישוי מרכבו של המערער. עם הגעתם המערער והשותף נעמדו בפתח החנות כשהם רעולי פנים, הסתירו את ידיהם מאחורי גבם, והמערער איים על העובד באמרו "תוציא את הכסף או שאני יורה בך". עובד החנות פתח את הקופה ומסר למערער שטרות כסף בסכום כולל של 1,140 ₪. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל וגזר על המערער עונש של 18 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

ד. בע"פ 261/20 פייק שמאילוב נ' מדינת ישראל (12.7.20), נדון עניינו של מי שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של שוד. המערער נכנס אחר המתלוננת, ילידת 1955, לחנות וכשיצאה ממנה הוא עקב אחריה ומשך את תיקה מידה בחוזקה, הצליח לקחת אותו חרף התנגדותה ועזב את המקום. בתיק היה שטר של 100 ₪, כרטיס למשיכת כספים מהבנק ומפתחות תיבת הדואר ודלת ביתה של המתלוננת. בית המשפט המחוזי גזר על המערער עונש של 30 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, והפעיל כלפיו מאסר מותנה בן 9 חודשים במצטבר כך שבסך הכל ירצה 39 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון החליט נוכח נסיבותיו האישיות הקשות של המערער לרבות מצבו הרפואי המורכב, לקבל את הערעור בחלקו במובן זה שהפעלת המאסר המותנה תופעל בחציה במצטבר ובחציה בחופף כך שהמערער ירצה 34.5 חודשי מאסר בפועל.

ה. בע"פ 7537/16 ארז מזרחי נ' מדינת ישראל (30.1.17), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירה של שוד. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי המערער הגיע רכוב על אופנוע לבנק, החנה את האופנוע בסמוך לו ונכנס לבנק כשהוא לבוש במעיל, חבוש בקסדה, מרכיב משקפיים אטומים ומצויד בשקית. המערער התקרב לדלפק ואמר לפקידה: "זה שוד, יש לי אקדח תביאי לי את הכסף". בתגובה לכך, הכניסה הפקידה לשקית סך 3,700 ₪. המערער נטל את השקית ועזב את המקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל-42 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס ופיצוי לנפגעת העבירה. בית המשפט העליון דחה את הערעור.

ו. בע"פ 5780/13 מאיר בן אבו נ' מדינת ישראל (16.7.14), נדון עניינו של מי שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין שלא כדין. המערער נכנס לחנות מכולת כשפניו מכוסות ובידו סכין יפנית, פנה לבעל החנות, הצמיד את הסכין לצווארו והורה לו למסור לידיו את כל הכסף שברשותו. המתלונן מסר למערער את כל הכסף שהיה בקופה אשר כלל 480 ₪ בשטרות וסכום שאינו ידוע במטבעות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 3 ל-6 שנות מאסר וגזר על המערער עונש של 52 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בית המשפט העליון קיבל את הערעור והתערב במתחם העונש ההולם באמרו כי הוא אינו משקף את מדיניות הענישה הנוהגת. חלף זאת נקבע כי המתחם ההולם בנסיבותיו של המערער נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, ועל כן הועמד העונש על 45 חודשי מאסר בפועל.

29. בנוסף, אסקור להלן את הענישה הנוהגת בעבירות שימוש ברכיב חיוני בכוונה להונות שנעברו בנסיבות דומות: א. בת"פ 38139-11-21 מדינת ישראל נ' יוסף דודוב (4.1.24), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו, בשש עבירות של נטילת רכיב חיוני באמצעי תשלום שלא בהסכמת המשלם בכוונה להשתמש בו וב-13 עבירות של שימוש ברכיב חיוני באמצעי תשלום בכוונה להונות. הנאשם החזיק בכרטיסי חיוב של אחרים ללא הסכמתם וביצע בהם עסקאות בבתי עסק שונים ללא ידיעת בעליה, בסך של כ-5,500 ₪. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל-12 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 8.5 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, מאסר על תנאי, פיצוי למתלוננים וקנס.

ב. בת"פ 50124-08-21 מדינת ישראל נ' יסמין נחשונוב (1.5.23), נדון עניינה של מי שהורשעה, על פי הודאתה בהסדר טיעון, בעבירות של נטילת רכיב חיוני באמצעי תשלום שלא בהסכמת המשלם בכוונה להשתמש בו ושימוש ברכיב חיוני באמצעי תשלום. כמו כן צירפה הנאשמת תיק נוסף במסגרתו הודתה בהסדר טיעון בעבירה של תקיפה סתם. על פי כתב האישום בתיק העיקרי, הנאשמת ביצעה 16 רכישות בכרטיס אשראי של אמה במשך תקופה של כחודש ימים בסך כולל של 1,759 ₪. ביחס לעבירות השימוש ברכיב חיוני בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין מאסר מותנה לבין 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות. במכלול הנסיבות האישיות של הנאשמת, ובהן גילה הצעיר, עמדתה של המתלוננת שהיא אמה של הנאשמת, חלוף הזמן ועוד. בית המשפט מצא שלא להרשיע את הנאשמת, והטיל עליה צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 350 שעות.

ג. בת"פ 24137-04-15 מדינת ישראל נ' שלמה חי (26.6.16), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בשתי עבירות של גניבה, בעבירה של הונאה בכרטיס חיוב ובעבירה של גניבת כרטיס חיוב. על פי האישום הראשון בכתב האישום המתוקן, הנאשם שעבד בנתב"ג פתח את מזוודתו של המתלונן ונטל מתוכה את ארנקו, שהכיל כרטיס אשראי, רישיון נהיגה, כרטיס חבר של ריצ'רדסון, \$ 380 ו-400 ₪. בהמשך לכך ביצע שימוש בכרטיס האשראי במספר חנויות בסך כולל של 870 ₪. על פי האישום השני, הנאשם נטל ממזוודתו בשמים. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין מאסר מותנה למספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, וגזר ארבעה חודשי מאסר על תנאי, 200 שעות שירות לתועלת הציבור, פיצוי למתלונן וקנס.

30. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה- שקלתי, כי ביחס לאישום הראשון, נראה שקדם תכנון לעבירה, כאשר הנאשם נכנס לחנות הסלולר בה עבד המתלונן באותה עת, הלך לעברו בנחישות, נכנס אל מאחורי הדלפק ודרש ממנו להביא לו כסף תוך כדי שהוא מוציא מכיסו סכין יפנית. ביחס לאישום השני, נראה כי גניבת התיק לא הייתה מתוכננת אלא ספונטנית, כאשר הנאשם בחר לנצל את ההזדמנות שנקרתה בדרכו, בעת שהבחין בתיקו של המאבטח בקופת החולים שנותר ללא השגחה. כמו כן, בכל הנוגע לרכישות שביצע הנאשם בכרטיסי האשראי של המתלוננים בשני האישומים, יש לראות בהן עבירות שקדם להן תכנון, שכן הנאשם דאג תחילה להחליף את בגדיו, ולאחר מכן הלך לחנויות שונות וביצע בסך הכל 11 רכישות בכרטיסי האשראי הגנובים, ואף ניסה לבצע ארבע רכישות נוספות, בסכומים של מאות שקלים בכל רכישה.

31. עוד שקלתי, כי הנאשם פעל לבדו, וחלקו בביצוע העבירות הוא בלעדי. כמו כן, הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מהעבירות הוא חמור, במיוחד באישום הראשון, שם הנאשם החזיק סכין יפנית סמוך למתלונן והתעמת עמו באופן פיזי, כאשר בנקל יכול היה האירוע להתדרדר עד לכדי גרימת חבלה לאחד מהם. נוסף על כך, לו הצליח הנאשם לפתוח את קופת החנות או לפרוץ את הכספת, והמתלונן לא היה מצליח לחמוק מאחיזתו ולברוח מהחנות על מנת להזעיק עזרה, ייתכן שהיה עולה בידו של הנאשם לגנוב סכום כסף או רכוש גדולים יותר ממה שנגנב בפועל.

32. לעניין הנזק שנגרם בפועל- באישום הראשון, הנאשם ביצע שש רכישות בכרטיסי האשראי של המתלונן בסכום כולל של 1,451 ₪. יצוין כי מעדותו של המתלונן עלה, כי בעקבות הודעה שקיבל מחברת האשראי בדבר ביצוע עסקאות חשודות בכרטיסיו, הוא חסם אותם כך שלמעשה סכום כסף זה לא אבד לו, אולם נזק לחברת האשראי (ר' פסקה 40 להכרעת הדין). מנגד, בארנקו של המתלונן היו גם תעודת זהות, כרטיס קופת חולים, רב קו וכ-300 ₪ במזומן אשר לא הושבו לו. באישום השני, הנאשם ביצע חמש רכישות בכרטיסי האשראי של המתלונן בסכום כולל של 1,282 ₪, וניסה לבצע ארבע רכישות בסכום כולל של 961 ₪. אמנם, תיקו של המאבטח נמצא בסופו של דבר יחד עם כל תכולתו, אך זאת רק הודות לישועתה של עוברת אורח שמצאה את התיק, שאלמלא כן היה המתלונן מאבד חפצים יקרי ערך שהיו בו הכוללים כרטיס דביט לשימוש בחו"ל הטעון בסך 1,800 דולר, תעודת זהות, רישיון נהיגה וסכום של כ-170 ₪ במזומן.

33. בכל הנוגע לסיבות שהובילו את הנאשם לביצוע העבירות- נראה, כי מדובר בדפוס פעולה של הנאשם לגנוב ארנקים וללכת ולבצע רכישות בחנויות באמצעות כרטיסי האשראי הגנובים. עוד יצוין, כי באישום הראשון הנאשם ביצע את השוד הכולל עימות פיזי ואיום מילולי כלפי אדם שלו היכרות מוקדמת עמו, כאשר אלה גרמו למתלונן, כפי שהוא העיד, לתחושת פחד וחוסר אונים, שאף ליוו אותה תקופה ממושכת לאחר האירוע (ר' פסקה 42 להכרעת הדין וכן הצהרת נפגע העבירה).

34. לאחר שהבאתי בחשבון את הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם, את מדיניות הענישה הנוהגת, את הנסיבות הקשורות בעבירה, ואת הנסיבות שהובילו לביצוע העבירה, מצאתי כי ביחס לאישום הראשון, מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין נע בין 20 ל-50 חודשי מאסר; וכי ביחס לאישום השני זה נע בין מאסר מותנה שלצדו צו שירות לתועלת הציבור או קנס ועד 9 חודשי מאסר.

העונש המתאים

35. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה- לקולה שקלתי, כי מדובר בנאשם צעיר, אשר היה כבן 27 בעת ביצוע העבירות וכיום כבן 28. כמו כן, שקלתי כי לנאשם נסיבות חיים לא פשוטות, כאשר מתיאורו של בא כוחו עולה, כי מעת היותו נער התגורר לבדו ללא משפחה תומכת, מה שהובילו להיחשף לעולם העברייני, לסמים ולחיי עוני. עוד שקלתי לקולה, כי הנאשם נמצא במעצר מזה 11 חודשים, וידוע כי תנאי מעצר קשים מתנאי מאסר. מנגד, לחומרה, יש לשקול את עברו הפלילי המכביד של הנאשם, אשר בגילו הצעיר כבר הספיק לצבור חמש הרשעות קודמות ולרצות מאסרים בבית הסוהר, כולל בעבירה של שוד, הנאשם ביצע את המעשה שעה שתלויים ועומדים כנגדו מאסרים מותנים. לדאבון הלב, ניתן להתרשם שהנאשם אימץ אורח חיים עברייני והוא נכנס ויוצא מבין כותלי שב"ס. אמנם, הנאשם הביע לפני רצון לעבור תהליך טיפולי-שיקומי בבית הסוהר, ויש לקוות כי אכן יקבל מענה בהקשר זה וכי התהליך יישא פירות, אולם לעת הזאת, בהיעדר תסקיר שירות מבחן ואופק טיפולי ממשי, אין מנוס ממתן משקל משמעותי לשיקול ההגנה על הציבור והרתעת היחיד בעניינו. עוד שקלתי, כי אף שהנאשם ניהל את הליך ההוכחות אך בנוגע לעבירת השוד באישום הראשון, וצמצם את יריעת המחלוקת לגביו, הזמן השיפוטי שנחסך מוגבל. לצד זאת, הנאשם הודה בביצוע העבירות שיוחסו לו באישום השני והביע חרטה עליהן. מכאן, שניתן לומר כי חרף ניהול ההליך ישנה לקיחת אחריות מסוימת, מוגבלת מאוד, של הנאשם על מעשיו. ברם, יצוין כי המתלונן נאלץ להעיד ולהתמודד עם האירוע והנאשם פעם נוספת באולם בית המשפט, לאחר שזה העליל עליו עלילת שווא כאילו הוא שותף לעבירה, דבר שהוביל לחקירתו תחת אזהרה ולעימות עם הנאשם במשטרה, ולחקירה נגדית לא פשוטה בבית המשפט (ר' פרוטוקול הדיון מיום 16.7.24, עמ' 47, ש' 16-17).

36. אשר על כן, לאחר ששקלתי את הנסיבות לחומרה ולקולה, והצורך מחד גיסא ליתן מענה לשיקולי הרתעה והגנה על הציבור, ומאידך גיסא, בהתחשב בגילו הצעיר של הנאשם, שבגינו לא ניתן לומר כי אבדה התקווה שיסור מאורח החיים העברייני שאימץ, החלטתי שלא להטיל עליו עונש ברף העליון של המתחם אלא ברף האמצעי. בנוסף, בהיעדר נסיבות המצדיקות חריגה מהכלל לפיו יש להטיל עונש מאסר מותנה במצטבר, המאסר על תנאי ירוצה כולו במצטבר. עם זאת, שני המאסרים על תנאי שהוטלו במסגרת אותו גזר הדין יחפפו זה את זה.

37. לפיכך, אני גוזרת על הנאשם עונש כולל, כדלקמן:
א. 36 חודשי מאסר בפועל.

ב. הפעלת המאסרים המותנים של 6 ו-9 חודשי מאסר מת"פ 47316-01-19 חופפים זה לזה ובמצטבר לעונש המאסר, כך שהנאשם ירצה בסך הכל 45 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו 24.10.24.

ג. 12 חודשי מאסר. הנאשם לא ירצה עונש זה אלא אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

ד. 6 חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא ירצה עונש זה אלא אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור כל עבירת רכוש או אלימות מסוג עוון.

ה. פיצוי בסך 4,000 ₪ למתלונן באישום הראשון, ופיצוי בסך 1,000 ₪ למתלונן באישום השני.

בטרם חתימה, אני תקווה כי הנאשם ישכיל לנצל את תקופת המאסר, שהיא אינה קצרה, לצורך השתלבות בתוכניות טיפוליות במסגרת שב"ס והרשות לשיקום האסיר, על מנת שיצא ממעגל העבריינות אליו נקלע, וישוב לנהל אורח חיים נורמטיבי עם שחרורו מהמאסר.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ט אלול תשפ"ד, 22 ספטמבר 2024, בנוכחות הצדדים.